

کارروایی های امیر تیمور گورکانی در کوههای سلیمان

=====

(موضوعاتی برای پژوهش گران مسایل تاریخی کشور)

اول – اسکان مغول/اوزبیک ها در کوههای سلیمان در سال ۱۳۹۹

● داستان لشکرکشی امیر تیمور گورکانی به هند و سرکوب قبایل افغان در کوههای سلیمان (مسیر کابل، لوگر/غزنی، ایریاب، شنوزان، کرماش، نغز، بنو و رود سند) در سپتمبر ۱۳۹۸ در آثار معتبر آن زمان مانند سعادت نامه علی یزدی (۱۴۰۰)، ظفرنامه نظام الدین شامی (۱۴۰۴)، تزوک تیمور (۱۴۰۴)، ظفرنامه شرف الدین علی یزدی (۱۴۲۵)، زبدت التواریخ حافظ ابرو (۱۴۲۶)، مطلع سعدین عبدالرزاق سمرقندی (۱۴۷۱)، روضت الصفا میرخواند (۱۴۹۸) و غیره با تفصیل گزارش داده شده است.

● از جمله ای آثار فوق در ظفرنامه علی یزدی (۱۴۲۵)، مطلع سعدین عبدالرزاق سمرقندی (۱۴۷۱) و روضت الصفا میرخواند (۱۴۹۸) گفته می شود که امیر تیمور پس از برگشت از هند در مارچ ۱۳۹۹ و دیدار با امرای لشکر در قلعه نغز/نغر به «تعداد ۳۰۰ کس از قشون، سه اعلان جوجی نژاد و ۴۰۰ خانه کوچ اوزبک» را جهت دفع شر قبایل اوغان و حفاظت از قلعه ها و راهها در کوههای سلیمان جابجا می کند و از راه کرماش، اسیکار و بدخوا وارد کابل می شود:

● ظفرنامه علی یزدی (۱۴۲۵)، ص ۹۸۱:

از نوکران امیرزاده پیرمحمد، نصرت قماری را با ۳۰۰ کس از قوشون او و سه اعلان جوجی نژاد مقدم ایشان یارق اعلان با ۴۰۰ خانه کوچ اوزبک به محافظت قلعه تعیین

فرمود و ضبط قلعه ایریاب و شنوزان را به عم زاده شیخ نورالدین، شیخ حسن سخت کمان نامزد کرد...

● مطلع سعدین عبدالرزاق سمرقندی (۱۴۷۱)، ص ۸۰۳:

نصرت خماری، نوکر امیرزاده پیرمحمد را با ۳۰۰ کس و سه اغلن جوجی نژاد، مقدم ایشان یارق اغلن، با ۴۰۰ خانه کوچ اوزبک به محافظت آن جا باز داشت و ضبط قلعه ایریاب و سنوران به عهده حسن سخت کمان، عم زاده امیر شیخ نورالدین گذاشت...

● روضت الصفا میرخواند (۱۴۹۸)، ص ۴۹۲۶:

نصرت قماری، از نوکران امیرزاده پیرمحمد با ۳۰۰ کس از قوشون و سه اغلان از احفاد جوجی خان با ۴۰۰ خانه کوچ اوزبک مقرر شد که به محافظت آن قلعه قیام نمایند و ضبط قلعه ایریاب و شوران به شیخ حسن سخت کمان عمزاده امیر شیخ نورالدین مفوض گشت...

+++

پرسش های اساسی این است:

● آیا این تعداد قشون مغول و خانواده های اوزبیک که ۶۲۱ سال پیش در کوههای سلیمان اسکان داده شدند، چه شدند؟

● آیا آنها دوباره به جا های اصلی خود برگشتند و یا در همان مناطق ماندند و افغان (افغانی-زبان) شدند؟

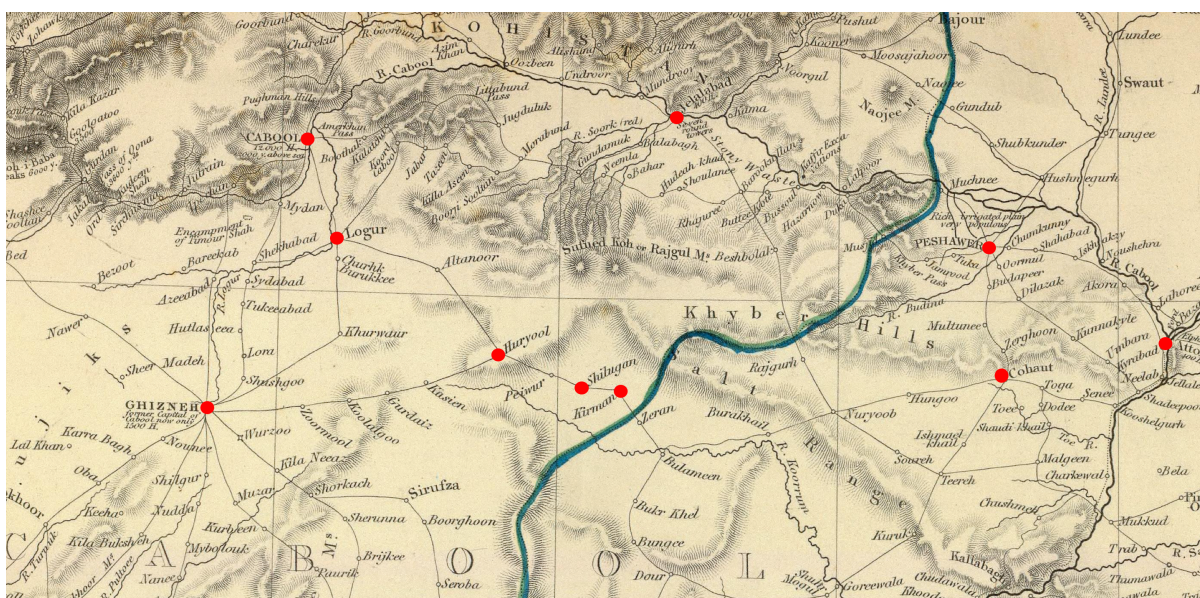
● آیا قبایل جاجی (جوجی نژاد!)، منگل، زدران و غیره که امروز در آن مناطق زندگی دارند، از بقایای آمیزش همین مغولان/اوزبیکان با افغان ها نیستند؟

+++

● قابل ذکر است که ما تجربه «اسکان ناقلین خودی» و «تبعید اقوام و گروه‌های غیرخودی» توسط فاتحان و جهان گشایان را در همه اعصار (از زمان هخامنشیان تا اسکندر یونانی، عرب‌ها، ترک‌ها، مغول‌ها، نادر افشار و افغان‌ها) داریم...

+++

در نقشه قدیمی «کابل» (۱۸۳۹) می‌توانید موقعیت و مسیر راه‌ها در بین کابل، جلال‌آباد، پشاور، اتک (رود سند) و یا لوگر/غزنی، آریوب، شلوزان، کرمان و رود سند (اتک) را بصورت واضح ببینید که با نقاط سرخ نشان داده شده است...

<https://www.davidrumsey.com/luna/servlet/detail/RUMSEY~8~1~20922~530023:Panjab,-Afghanistan,-Kashmeer,-Sind?showTipAdvancedSearch=false&showShareIIIFLink=true&showTip=false&helpUrl=https%3A%2F%2Fdoc.lunaimaging>

دوم – تبعید ارمنی/تاتارها به کوههای سلیمان در سال های ۱۴۰۰

● موضوع تبعید ارمنی/تاتارهای نواحی کسپین و کوههای قفقاز به کوههای سلیمان توسط امیرتیمور به هنگام تسخیر آن مناطق پس از جنگ های سخت در آثار نویسندگان اروپایی درج شده است. در اینجا صرف منابع مهم سده های ۱۷ و ۱۸ ذکر شده و از منابع سده های بعدی صرف نظر شده است:

● سفرنامه سانسون، ۱۶۸۳

افغان ها همان ارامنه ترکمن/تاتار نواحی بحر خزر اند که امیرتیمور آنها را از آنجا کوچ داده و در کوه های سلیمان مستقر ساخته است...

● زندگینامه میرویس، ۱۷۲۴

افغان ها از نگاه اصل و نسب مربوط ارمنی های عیسیوی یا ترکمن های محدوده قفقاز و بحیره کسپین اند که توسط تیمور به حیث ناقلین به اینجا انتقال شدند...

● سفرنامه کروزینسکی، ۱۷۲۸

اصل و منشای این ملت از شیروان است که ... در میان دریای خزر و کوههای قفقاز است. امیرتیمور پس از نبرد های سخت ... آنها را به مرز میان ایران و هند ... کوچ داد...

● تاریخ کامل توماس قلی، ۱۷۴۲

افغان ها بقایای باشندگان باستانی شیروان اند که ... پس از اخراج از مهد باستانی توسط تیمور به نواحی کندهار انتقال یافتند...

● تاریخ ارمنستان، چمیچ، ۱۷۸۰

تیمور اول در بالای تاتار های افغان در شهر سمرقند سلطنت کرد... تعداد زیاد ارمنی ها از ولایت الوان ها توسط این فاتح گرفتار و به کندهار نقل داده شدند، جاییکه آنها مذهب خود را تغییر دادند...

+ + +

پرسش های اساسی:

● این قبایل ارمنی/تاتار که حدود ۶۰۰ سال پیش توسط امیر تیمور از نواحی کسپین/شیروان به کوه های سلیمان تبعید شدند، چه شدند؟ آیا دوباره برگشتند و یا در همان جا ماندند و در اثر آمیزش با افغان ها، افغان (افغانی-زبان) شدند؟

+ + +

● قابل ذکر است که ما موجودیت افغان ها در کوه های سلیمان را از سال های ۹۸۲ در حدود العالم می دانیم... اما این تبعید شدگان ارمنی/تاتاری که توسط امیر تیمور بنا بر دلایلی (عمدتا تمرد و سرکشی آنها) در سال های ۱۴۰۰ در کوه های سلیمان ساکن شدند (مانند «تبعید اقوام بومی» صفحات شمال کشور به کوه ها و «اسکان ناقلین افغان/پشتون» در مناطق آنها از دوره امیر عبدالرحمن بدینسو)، باید بعضی از قبایل امروزی «افغان» ها باشند!